

Безпека досліджень при роботі в потенційних осередках зоонозів

М. Товпінець

Кримська республіканська СЕС, м. Сімферополь; niko_tovp@mail.ru

Будь-які зоологічні, а особливо теріологічні дослідження, значною мірою пов'язані з тереновим блоком роботи. В зв'язку з тим, що велика частка території України охоплена природними осередками різних зоонозних інфекцій, постає питання безпеки теріологів під час подібних досліджень.

Слід зазначити, що головною ознакою функціонування осередку є наявність на території збудника інфекції, переносників – членистоногих (кліщів, кровосисних двокрилих) та носіїв (дрібних ссавців), або комбінації цих складових. До таких осередків відносяться на території України туляремія, геморагічна лихоманка з нирковим синдромом, Ку-лихоманка, кліщовий іксодовий бореліоз, кліщовий енцефаліт, лихоманка Західного Нілу та ін.

Осередки деяких інфекцій, таких як лептоспіроз не потребують такої тріади для нормального функціонування, а циркулюють виключно за рахунок довготривалого існування збудника в ґрунті і постійного контакту гризунів з такими точками зберігання збудника. Сюди також слід віднести осередки кишкового ієрсініозу, псевдотуберкульозу. Також необхідно сказати про осередки інфекцій, які в більшості випадків передаються людині трансмісивним шляхом, тобто через укуси кровосисних членистоногих. Але і в цьому випадку резервуаром інфекції можуть бути ссавці.

Тому, починаючи теренові дослідження на будь-яких територіях, включаючи й заповідні, необхідно з'ясувати в регіональній санепідстанції інформацію про наявність осередків. Під час безпосередньої роботи з дрібними ссавцями у потенційному осередку необхідно дотримуватися заходів безпеки, а саме: бажано маніпуляції з тваринами проводити в тонких хірургічних рукавичках, після роботи необхідно протирати руки, інструментарій та поверхню «столу» спиртовим тампоном (70%). Всі залишки відпрацьованих тварин (рештки трупів) необхідно прикопувати в одному місці на глибину не менше 20 см. У випадку, коли дослідник знімає з себе іксодових кліщів, слід уникати їх роздавлювання безпосередньо на шкірі, а місце укусу необхідно обробити спиртовою настойкою йоду (у вигляді невеликої цятки). Це особливо важливо при роботі в осередках кліщового іксодового бореліозу.

У тому разі, коли все ж таки відбувається захворювання, необхідно терміново звернутися до лікаря і надати всю необхідну інформацію, особливо підкресливши про роботу із ссавцями в природі. Це дасть змогу медичним працівникам надати своєчасну кваліфіковану і адекватну допомогу та скоротити строк лікування. Ні в якому разі не слід займатися самолікуванням!